

Criminaliteit

en rechtspraak

Criminaliteit

1	Wat is criminaliteit?	128
2	Waarom worden mensen crimineel?	130
3	De wetenschap over criminaliteit	132
4	Opgepakt ... en dan?	134
	• Anders straffen: Halt	136
5	Schuldig of onschuldig?	138
6	Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?	140
	• Softdrugs: stoppen met het gedoogbeleid?	142

**“Ik heb iets heel stoms gedaan.
Nu moet ik naar de politierechter”**

Praktisch:

- Leerboek blz. 128 t/m 143
- Start 18 oktober 2018
- Klaar 6 december 2018
- Voortgangstoets (weging 2,5%)
13 december

Leerstof en toetsen WEEK 42: 15-19 okt
Thema Criminaliteit en rechtspraak: 1. Wat is criminaliteit?
Leerstof en toetsen WEEK 43: 22-26 okt
HERFSTVAKANTIE
Leerstof en toetsen WEEK 44: 29 okt-2 nov
Thema Criminaliteit en rechtspraak 2. Waarom worden mensen crimineel
Leerstof en toetsen WEEK 45: 5-9 nov
SE1: MAVO, HAVO, VWO ma 5 – vrij 9 nov
Leerstof en toetsen WEEK 46: 12-16 nov
Thema Criminaliteit en rechtspraak 3. De wetenschap over criminaliteit
Leerstof en toetsen WEEK 47: 19-23 nov
Thema Criminaliteit en rechtspraak 4. Opgepakt en dan.....?
Leerstof en toetsen WEEK 48: 26-30 nov
Thema Criminaliteit en rechtspraak 5. Schuldig of onschuldig
Leerstof en toetsen WEEK 49: 3-7 dec
6. Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?
Leerstof en toetsen WEEK 50: 10-14 dec
Voortgangstoets Criminaliteit en rechtspraak

1. Wat is criminaliteit?

asociaal gedrag

strafbaar gedrag

je houdt geen rekening met anderen

je overtreedt rechtsregels

[clip: meer grip op criminaliteit?](#) Vragenblad + kijkvraag:

Wat doet de gemeente Amsterdam om te voorkomen dat asociaal gedrag verandert in strafbaar gedrag?

- **Delict** = een strafbaar feit
 - overtreding
 - misdrijf → strafblad → crimineel
- **Criminaliteit** = alle misdrijven zoals die in de wet staan
 - tijdgebonden misdrijven → wetsartikelen bij of uit het Wetboek van Strafrecht
 - plaatsgebonden → andere wetten en straffen in andere landen
- Nederland is een **rechtsstaat**: burgers én overheid moeten zich aan de wet houden!
- Schade door criminaliteit:
 - materieel
 - niet-materieel

Doen:

42	Hoofdstuk	1. Wat is criminaliteit	
	Boek	Blz. 128,129	
	Werkboek	Blz. 152 opdracht 1,2,3,5,8,9,10	
	Methodesite Oefeningen:	1.1 1.2 1.3(T)	
	Film	clip: meer grip op criminaliteit	
	Werkbladen	vragenblad	
43		HERFSTVAKANTIE	

1

Wat is criminaliteit?

STELLEN GAF EEN KICK - Marion (17, vmbo): "Dat jatten van me heeft ruim een jaar geduurd. Bijna elke zaterdag de stad in, kauwgum, make-up of parfum halen. Soms een jasje passen en wegwezen. Het gaf een kick. Een beetje toneelspelen, weglopen alsof er niets aan de hand was. Ik ging alleen naar grote winkels, bij de groenteboer zal ik niet eens een banaan meenemen. Een maand geleden betrapte een bewaker me. Toen de politie kwam, heb ik meteen bekend. Het is gek, maar ik voel me opgelucht, het kon niet zo doorgaan."

Asociaal of ook strafbaar?

Als je voordringt bij de kassa, vinden mensen je **asociaal**, want je *houdt geen rekening met anderen*. Maar er staat niets over geschreven in de wet, dus het is niet verboden. Soms is gedrag sociaal én strafbaar. Zo staat in het Wetboek van Strafrecht dat je niet mag stelen en niemand mag mishandelen. **Strafbaar gedrag** betekent dus dat je *wetsregels overtreedt*. Zodra je dat doet pleeg je een **delict**, een strafbaar feit.

Overtreding of misdrijf?

Op je fiets door rood licht rijden vinden we minder erg dan een inbraak. Daarom maakt de wet bij delicten verschil tussen overtredingen en misdrijven.

Overtredingen zijn strafbare feiten die minder erg zijn. Als de politie je aanhoudt omdat je zonder helm rijdt, hoef je niet naar de rechter. Je krijgt alleen een boete.

Misdrijven zijn ernstige strafbare feiten zoals vernieling, handel in drugs, diefstal, inbraak, verkrachting en moord. Omdat Marion uit de intro heeft gestolen, al is het een pakje kauwgum, heeft zij dus een misdrijf gepleegd.

Wanneer je voor een misdrijf wordt opgepakt, kom je er minder gemakkelijk van af:

- Je wordt door de politie **verhoord** en misschien moet je een paar dagen op het

politiebureau blijven. Bij ernstige misdrijven volgt altijd een rechtszaak.

- Voor misdrijven gelden **zwaardere straffen** dan voor overtredingen. Voor diefstal is de maximumstraf vier jaar, voor moord kun je zelfs levenslang krijgen.
- Bij misdrijven krijg je altijd een **strafblad**. Daarin staat voor welk misdrijf je bent gestraft. Dit kan gevolgen hebben als je later een baan zoekt.

JONGEREN EN CRIMINALITEIT

Aan jongeren werd gevraagd bij welke delicten zij het afgelopen jaar betrokken waren.

- Was je betrokken bij een **VECHTPARTIJ**? **18%**
- Heb je iets **GESTOLEN** uit een **WINKEL**? **7%**
- Heb je iets (auto, bushokje) **VERNIELD** of **BEKLEAD**? **18%**
- Heb je iets **GEKOCHT** dat **GESTOLEN** was? **3%**

Bron 1

Wanneer ben je crimineel?

Eigenlijk valt alles wat wettelijk verboden is onder criminaliteit. Toch noemen we iemand die een overtreding begaat geen crimineel. Een dief of een verkrachter is wel een crimineel. Daarom is de beste omschrijving van het begrip **criminaliteit**: *alle misdrijven zoals die in de wet staan*.

Afhankelijk van tijd en plaats

Overspel is een ander woord voor seks hebben met iemand anders dan de man of vrouw met wie je getrouwd bent. Vroeger was dit een misdrijf en dus strafbaar. Dat kunnen we ons nu niet meer voorstellen. Dit voorbeeld laat zien dat criminaliteit **tijdgebonden** is: onze ideeën over wat strafbaar zou moeten zijn, veranderen.

Daarom wordt soms een wet uit het **Wetboek van Strafrecht** gehaald of komt er juist een verbod bij. Wetsartikelen die juist zijn toegevoegd, hebben bijvoorbeeld te maken met **internetcriminaliteit**. Denk aan het verbod om computervirussen te verspreiden.

Wat is toegestaan in Nederland, kan in een ander land strafbaar zijn. Criminaliteit is dus ook **plaatsgebonden**. In India mag je bijvoorbeeld niet zoemen in het openbaar, terwijl dat

hier heel gewoon is. En in de Verenigde Staten is wapenbezit legaal, terwijl je daar in Nederland vier jaar celstraf voor kunt krijgen.

Rechtsstaat

In het thema Politiek las je dat Nederland een **rechtsstaat** is. Daarin moeten niet alleen alle burgers zich aan de wet houden, maar ook de overheid. De politie mag bijvoorbeeld niet zo maar je huis doorzoeken. Omdat de wet geldt voor alle inwoners, kan iedere wetsovertreder straf krijgen. Dus ook een agent die een misdrijf pleegt, een machtige politicus of de baas van een groot bedrijf.

Slapeloze nachten

Criminaliteit kost burgers jaarlijks miljarden euro's. Dit is de **materiële schade**, *schade die je kunt berekenen in geld*. Denk aan een gebroken ruit, gestolen spullen of aan een geplunderde bankrekening. Daarnaast zijn er **niet-materiële gevolgen**, *gevolgen die je niet in geld kunt uitdrukken*. Als er bij jou is ingebroken, kun je daar slapeloze nachten van hebben en bang blijven voor een nieuwe inbraak. Sommige slachtoffers van criminaliteit durven zelfs de straat niet meer op.

"Het was gewoon een geintje"

Dylan Snel (23) klimt samen met andere toeristen naar de top van de 4.100 meter hoge berg Kinabalu in Maleisië. Boven angekommen trekken ze voor de grap hun kleren uit en gaan in hun blootte op de foto. Deze plaatsen ze op Facebook.

Een paar dagen later wordt het gebied getroffen door een aardbeving. Bijna 20 mensen overlijden en een deel van de top van de Kinabalu breekt af. Voor de bewoners van het gebied is de berg heilig en betekent de naam 'rustplaats van de doden'. Als ze de naaktfoto zien, zeggen ze dat het natuurgeweld een straf is voor het gedrag van Dylan en zijn reisgenoten. De vice-premier van Maleisië is het hiermee eens.

Dylan wordt, samen met drie andere toeristen, veroordeeld tot drie dagen cel en 1.200 euro boete. "De gevangenis in Maleisië is geen aanrader," vertelt Dylan. "Ik sliep op een houten vloer. De douche was 1,30 meter hoog en hing boven het toilet. Die foto was gewoon een geintje. Ik wist niet dat het een heilige berg was. Anders had ik nooit mijn kleren uitgetrokken." Bron: NOS, AD

Bron 2

2. Waarom worden mensen crimineel?

[clip: Wat veroorzaakt crimineel gedrag?](#)

Kijkvraag: Crimineel gedrag komt door een optelsom van risicofactoren. In het filmpje worden 3 groepen genoemd. Welke 3?

Persoonlijke omstandigheden/ risicofactoren/ die de kans op crimineel gedrag vergroten.

- Biologische factoren: geweldstoornis, verslaving
- Factoren van buitenaf: opvoeding, groepsdruk, alcohol en drugs
- Factoren m.b.t. je status in het leven: bereiken wat je wilt (anomiefactor)

Maatschappelijke omstandigheden

- Minder strenge normen dan vroeger
- Minder sociale controle

Opvallende groepen in de misdaadcijfers:

- Jongens en mannen
- Jongeren 16-23 jaar
- Niet- westerse allochtonen

Doen:

44	Hoofdstuk	1. Waarom worden mensen crimineel?	
	Boek	Blz. 130,131	
	Werkboek	Blz. 155 opdracht 1 t/m 4, 6, 8, 9, 10,	
	Methodesite Oefeningen:	Oefeningen: 2.1 2.2 2.3	
	Film	clip: wat veroorzaakt crimineel gedrag?	
	Werkbladen	X	

2

Waarom worden mensen crimineel?

JE DENKT: WAT KAN MIJ HET SCHELEN - Marion: "Ik heb mezelf vaak afgevraagd: waarom doe je het? Ik kreeg thuis alle ruimte, ik had alles. Maar een kind kan op haar 15e behoorlijk eenzaam zijn, ook al heb je vrienden. Je ouders moeten altijd werken, samen iets doen is er niet bij. Daarnaast had ik vriendinnen die wel eens iets pikten, en dan ga je het normaal vinden. Je hoort erbij als je het ook doet. Je denkt: wat kan mij het schelen, je beseft niet dat het dingen van iemand anders zijn."

Risicofactoren

Marion heeft bedacht dat er verschillende redenen zijn waarom ze winkeldiefstallen ging plegen. Dat geldt eigenlijk voor alle criminaliteit: er is niet één duidelijke reden, maar er zijn wel verschillende **risicofactoren** voor crimineel gedrag. Dat zijn *omstandigheden die de kans op crimineel gedrag vergroten*. Risicofactoren zijn bijvoorbeeld:

- Een **slechte opvoeding**. Jongeren die thuis de verkeerde waarden en normen leren, gaan eerder het foute pad op. Ouders die hun kinderen slaan of zelf stelen, geven het slechte voorbeeld.
- **Groepsdruk**. Als je vrienden regelmatig bushokjes vernielen, ga je misschien ook meedoen omdat je bang bent dat je er anders niet meer bij hoort.
- **Alcohol of drugs**. Onder invloed doen mensen soms dingen die ze niet zouden doen als ze nuchter zijn. Dat blijkt ook uit cijfers: bij 40 procent van de geweldsmisdrijven is er alcohol gedronken.
- **Spijbelen en schooluitval**. Jongeren die veel spijbelen of van school gaan zonder diploma, komen vaker met justitie in aanraking.

- **Biologische factoren**. De wetenschap heeft ontdekt dat sommige mensen met een psychische stoornis extreem agressief kunnen reageren en daardoor eerder tot geweld overgaan.

Veel spijsbelaars en mensen die alcohol drinken, plegen geen misdrijven. Zelfs als je bij i-

"Ik vond het een rotverving"

AMSTERDAM - Uit onderzoek blijkt dat het aantal meldingen van diefstal op scholen in het voortgezet onderwijs nog steeds hoog is. Er wordt opvallend veel elektronica gestolen, zoals mobieltjes. Maar ook geld en portemonnees zijn populair, naast merkkleding en scooters. Iris (17): "Vorig jaar was ik mijn hele tas kwijt. Ik vond 'm uiteindelijk in het toilethokje. Er was gelukkig maar een paar euro weg, maar ik vond het wel een rotverving."

Bron: Het Parool

Bron 3

mand risicofactoren herkent, wil dat dus nog niet zeggen dat die persoon een crimineel wordt. Crimineel gedrag is daarom heel lastig te voorspellen.

Maatschappelijke omstandigheden

Naast de persoonlijke kenmerken die hierboven beschreven, zijn er ook meer algemene omstandigheden die crimineel gedrag kunnen versterken.

- **Minder strenge normen** dan vroeger. Sommige mensen vinden het nu bijvoorbeeld heel gewoon dat je een fiets 'terugsteelt' als de jouwe gestolen is.
- **Minder sociale controle**. Mensen letten minder op wat anderen doen, vooral omdat ze bang zijn voor een agressieve reactie. Weinig mensen zeggen of doen iets als iemand wordt lastiggevallen of als ze iemand in een winkel iets zien stelen. Hierdoor is de **pakkans** kleiner geworden en dus is de verleiding groter om in de fout te gaan.
- In een **grote stad** is de kans dat je met criminaliteit te maken krijgt groter dan in een klein dorp. Er wonen heel veel mensen dicht op elkaar en er zijn veel meer winkels en uitgaansgelegenheden zoals cafés. Daardoor is de sociale controle minder sterk dan in een dorp.

Opvallende groepen

De politie houdt cijfers bij van alle misdrijven waarvan aangifte is gedaan en van misdrijven die de politie zelf heeft ontdekt. Als je naar die cijfers kijkt, vallen een paar dingen op:

- **Jongens en mannen** komen vaker met de politie in aanraking dan meisjes en vrouwen. In de gevangnissen is bijna 95 procent man. Crimineel gedrag door meisjes neemt de laatste jaren wel toe.
- **Jongeren** tussen de 16 en 23 jaar plegen vaker misdrijven dan andere leeftijdsgroepen. Het gaat dan vooral om veelvoorkomende criminaliteit, zoals kleine diefstallen en vernielingen.
- **Niet-westerse allochtonen** zijn vaker verdachte van een misdrijf dan autochtonen. Ongeveer 3 procent van de niet-westerse allochtonen komt voor in de politiecijfers tegenover 1 procent van de autochtone Nederlanders. En tussen groepen allochtonen zijn bovendien veel verschillen: Aziaten komen bijvoorbeeld nauwelijks voor in de politiecijfers.

Wat zeggen de politiecijfers?

Politiecijfers zijn nuttig, maar het is verstandig om voorzichtig te zijn met conclusies. De cijfers worden sterk beïnvloed door de dingen waar de politie **voorrang** aan geeft. Als de politie wil dat agenten vooral letten op verkeersveiligheid, dan houden agenten meer verkeerscontroles en worden er vaker boetes uitgedeeld. In de politiecijfers komen dan meer verkeersovertredingen voor, terwijl het echte aantal overtredingen door de controles misschien afneemt.

Willem Holleeder in College Tour

Willem Holleeder is een van de bekendste criminelen van Nederland. Hij kreeg 11 jaar cel voor de ontvoering van Freddy Heineken en 9 jaar voor het afpersen van makelaar Willem Endstra. In het tv-programma College Tour vertelde Holleeder over zijn leven.

"Het is een dun lijntje tussen een normaal leven en een crimineel leven. Toen ik jong was, wilde ik geld. Lekker makkelijk. Is criminaliteit aangeboren of een keuze? Het is een samenloop van omstandigheden. Mijn vader was een verschrikkelijke man. Ik ben vroeger veel in elkaar getrapt door mijn vader. Daarnaast had ik in mijn jeugd veel vriendjes die aan de heroïne gingen. Ik heb op jonge leeftijd gekozen geld te verdienen. Dat heb ik op de verkeerde manier gedaan. Ik had ook kunnen studeren. Ik denk dat als je geen kansen hebt, dat je eerder een fout café binnenloopt. Ik ben op straat opgegroeid. Daar liggen de verhoudingen heel anders. Op straat deel je eerder een klap uit. Zo ben ik opgevoed, we waren dat zo gewend in de Amsterdamse Jordaan. Eerst slaan, dan praten." Bron: College Tour

Bron 4

131

3. De wetenschap over criminaliteit

Wetenschappelijke theorieën criminaliteit:

1. Persoonlijkheidstheorie

- Sigmund Freud: criminaliteit is een gevolg van psychische stoornissen
- oerdriften: seks en agressie
- geweten

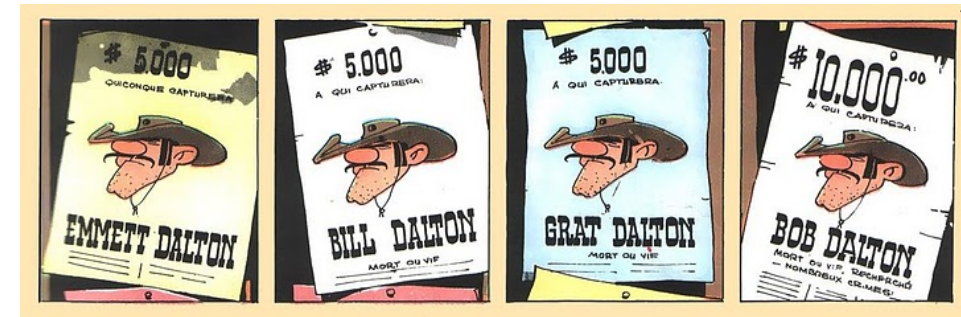

2. Bindingstheorie: opleiding, familie, werk, vrienden voorkomen crimineel gedrag

3. Aangeleerd-gedrag-theorie: foute vrienden of foute familie

4. Etiketteringstheorie: “eens n dief altijd een dief”

5. Gelegenheidstheorie: “de gelegenheid maakt de dief”

Doen:

46	Hoofdstuk	1. De wetenschap over criminaliteit	
	Boek	Blz. 132,133	
	Werkboek	Blz. 159 opdracht 1 t/m 8	
	Methodesite Oefeningen:	3.1 3.2	
	Film		
	Werkbladen	X	

De wetenschap over criminaliteit

3

WAAROM ZIJN MEISJES MINDER VAAK CRIMINEEL? - Criminoloog Henk Ferwerda weet veel over jeugdcriminaliteit. Marion ging stelen, maar, zegt Ferwerda: "Meisjes zijn veel minder crimineel actief dan jongens. Daar zijn drie verklaringen voor. De eerste is dat ouders meer op hun dochters letten dan op hun zoons. De tweede is dat meisjes sneller volwassen worden dan jongens en dat ze winkeldiefstal al snel 'kinderachtig' vinden. En de derde verklaring heeft daar ook mee te maken: criminaliteit heeft iets stoers, meisjes willen juist graag vrouwelijk zijn."

Bron: Bureau Beke

Wat is een theorie?

Wetenschappers hebben veel onderzoek gedaan naar het ontstaan van crimineel gedrag. Want als je daar meer over weet, weet je ook beter hoe je criminaliteit kunt aanpakken. Er bestaan verschillende theorieën over het ontstaan van criminaliteit. Een **theorie** is een *verklaring voor dingen die om ons heen gebeuren*. In dit hoofdstuk kijken we naar vijf wetenschappelijke verklaringen voor criminaliteit.

De persoonlijkheidstheorie

Volgens de beroemde psycholoog Sigmund Freud is criminaliteit een gevolg van psychische stoornissen. Freud zegt dat alle mensen twee **oerdriften** hebben: seks en agressie. Daarnaast hebben wij ook een **geweten**. Dat vertelt ons dat we onze seksuele driften moeten beheersen. Bijvoorbeeld dat je niet iemand dwingt tot seks. En dat we er niet zomaar op los timmeren als we ruzie hebben met iemand. Mensen die hun driften niet kunnen beheersen, worden volgens Freud eerder crimineel.

Bindingstheorie

In het thema Jongeren las je al over de bindingen die je in het leven hebt: met je familie, je vrienden, je klasgenoten en leraren en met collega's op je werk. Volgens de bindingstheorie zorgen deze **bindingen** ervoor dat je geen criminele dingen doet. Bijvoorbeeld omdat je je ouders niet teleur wilt stellen of om je vriend(in) niet kwijt te raken. Of omdat je anders van school af moet. Iemand zonder opleiding, werk of relatie wordt volgens de bindingstheorie sneller crimineel. Dit verklaart waarom veel jonge criminelen stoppen met vandalisme en geweld als ze verliefd worden. Ze zijn bang dat hun vriend of vriendin het uitmaakt als ze met de politie te maken krijgen.

Aangeleerd-gedrag-theorie

De Amerikaanse socioloog Sutherland ontdekte dat 'gewone' jongeren vaker crimineel worden als ze veel omgaan met jongeren die al crimineel zijn. Crimineel gedrag is dan aangeleerd. Iemand neemt het over van **foute vrienden** of van familieleden.

Zoon van crimineel gaat vader achterna

AMSTERDAM – Negen van de tien zonen van Amsterdamse beroepscriminelen belanden in de misdaad. Dat blijkt uit onderzoek van de Vrije Universiteit. "Kinderen van criminelen krijgen een verkeerd beeld van wat normaal is," zegt Hanneke Ekelmans van de Amsterdamse politie. "Veel geld en dure spullen zijn normaal voor ze. Voor hen is het vanzelfsprekend om misdrijven te plegen. Niemand vertelt ze waarom je het niet zou moeten doen." Bron: de Volkskrant

Bron 5

Met de aangeleerd-gedrag-theorie kun je allerlei soorten misdrijven verklaren. Als je vrienden of collega's het heel gewoon vinden om te stelen uit winkels of de belasting op te lichten, dan neem je dat gedrag eerder over. Terwijl je dat misschien uit jezelf niet zou doen.

Etiketteringstheorie

Iemand die eenmaal een misdaad heeft begaan, wordt na zijn straf anders behandeld door zijn omgeving. Hij krijgt als het ware het etiket 'crimineel' opgeplakt. Volgens deze theorie gaat de ex-crimineel zich naar het eti-

ket gedragen. Hij doet wat de omgeving van hem verwacht en pleegt opnieuw een misdaad. Daarom zorgt de overheid ervoor dat jongeren die een keer iets verkeerd doen, niet meteen dat slechte etiket opgeplakt krijgen. Ze krijgen een alternatieve straf via bureau Halt waardoor ze geen strafblad krijgen.

Gelegenheidstheorie

Volgens de gelegenheidstheorie kiezen mensen steeds wat het voordeligst voor ze is. Criminelen dus ook. Zij maken een rekensommetje: wat levert dit misdrijf mij op? En hoe groot is de kans dat ik gepakt word? Daarom zeggen we ook wel: de **gelegenheid** maakt de dief. Is er ergens veel te halen, dan wordt er ook meer gestolen. Daarom raadt de politie mensen aan hun huis goed te beveiligen, want volgens de gelegenheidstheorie maak je het dan voor dieven minder aantrekkelijk om in te breken.

Waarom ging Marion stelen?

Onderzoekers gaan ervan uit dat crimineel gedrag een **optelsom** is van factoren. Bijvoorbeeld: iemand wordt als kind mishandeld, stopt met school, is werkloos, raakt verslaafd aan alcohol en drugs en gaat veel om met criminelen. Zo'n optelsom geldt ook voor Marion uit de intro's in hoofdstuk 1 en 2. Zij heeft een minder goede band met haar ouders, gaat om met criminele vriendinnen en begint op een gegeven moment ook zelf te stelen. Voor haar criminele gedrag is één verklaring niet voldoende. Je hebt wel drie theorieën uit dit hoofdstuk nodig: die over bindingen en over aangeleerd gedrag, en de gelegenheidstheorie. Uiteindelijk is het natuurlijk altijd je eigen verantwoordelijkheid als je overgaat tot criminaliteit: het is een eigen keuze.

Is crimineel gedrag aangeboren, ja of nee?

Is crimineel gedrag aangeboren of aangeleerd? In Finland onderzochten wetenschappers de genen van bijna 900 gevangenen. Van deze groep waren 192 mannen veroordeeld voor moord. Zij hadden allemaal dezelfde afwijking in hun genen. Dit zou erop wijzen dat criminaliteit aangeboren is. Sommige criminelen gingen het onderzoek gebruiken om bij de rechter te bewijzen dat ze geen schuld hadden. In de VS werd een man verdacht van moord. Zijn advocaat toonde aan dat hij de 'slechte genen' had. De man kreeg vervolgens van de rechter een lagere straf.

Maar worden alle mensen met deze afwijking wel automatisch zware criminelen? "Dat is niet zo," zegt hoogleraar Jan Tihonen. "De meeste mensen met deze afwijking worden helemaal niet crimineel of gewelddadig. Mijn conclusie is dan ook dat crimineel gedrag veel meer wordt bepaald door andere factoren, zoals opvoeding en slechte vrienden." Bron: De Redactie

Bron 6

4. Opgepakt en dan? * anders straffen: Halt

[clip: opgepakt](#) (vanaf het politiebureau)

Kijkvraag:

Maak 2 groepen van 5 woorden die bij elkaar horen:

straf – verdachte – veroordeelde – gevangenis – straf – rechercheur

– verhoor - bewaker – 3 dagen – politiecel

1. Verdachte

2. Wat mag de politie doen :

- Fouilleren
- Arresteren
- Huis doorzoeken
- Bijzondere maatregelen (preventief)

3. proces- verbaal → onschuldig → vrij

→ verdacht → Halt (12-18 licht misdrijf)

→ Officier van Justitie :

1. seponeren

2. schikken

3. vervolgen → rechter

Doen:

47	Hoofdstuk	1. Opgemaakt en dan?	
	Boek	Blz. 134 T/M 137	
	Werkboek	Blz. 161 opdracht 1,2,3, 5,6,7,8,9,10,11, 17, 19	
	Methodesite Oefeningen:	4.1 4.2 4.3 4.4	
	Film	Clip: opgemaakt (vanaf het politiebureau)	
	Werkbladen	x	

4

Opgepakt ... en dan?

GEARRESTEERD EN MEE NAAR HET POLITIEBUREAU - Marion: "Ik moest erg lang wachten. Toen werd ik een uur lang ondervraagd. Ik kreeg het benauwd omdat ik vaker gestolen had. Twee vriendinnen wisten dat ook. Uiteindelijk heb ik het maar gezegd van de andere keren. Ik was bang dat ze anders bij mij thuis spullen zouden vinden. Ik mocht daarna naar huis. Ik had barstende koppijn en ben meteen naar mijn kamer gegaan. Mijn moeder was enorm kwaad, maar we hebben er wel over gepraat. Na twee weken ben ik bij Halt terechtgekomen."

"Ik werd een uur lang ondervraagd"

Je bent verdachte

Bij een melding van een misdrijf gaan agenten de zaak onderzoeken. De politie wil precies weten wat er is gebeurd en wat anderen hebben gezien. En ze proberen de verdachte(n) op te sporen. Een **verdachte** is iemand van wie de politie denkt dat hij iets strafbaars heeft gedaan. We zeggen ook wel dat er een **redelijk vermoeden van schuld** moet zijn.

Wat mag de politie?

In de wet staat precies wat de politie wel en niet mag doen. De politie mag je bijvoorbeeld niet zomaar oppakken. Pas als je verdachte bent van een misdrijf mag de politie:

- je **fouilleren**, je kleding en je lichaam worden dan onderzocht;
- je **arresteren**, je moet dan mee naar het politiebureau voor verhoor en je kunt zelfs een paar dagen worden vastgehouden;
- je **huis doorzoeken** op zoek naar bewijsmateriaal, maar dit mag alleen met een apart huiszoekingsbevel.

Als de politie klaar is met het onderzoek, wordt er een **proces-verbaal** geschreven, een **speciaal politieverlag over het misdrijf en de verdachte**.

Naar Halt

Als je tussen 12 en 18 jaar bent en een licht misdrijf pleegt, zoals het afsteken van illegaal vuurwerk, kan de politie je naar Halt sturen (= Het Alternatief). Deze organisatie behandelt je zaak en geeft je een **speciale straf**. Je hoeft dan niet voor de rechter te komen en krijgt geen strafblad. Een straf van Halt heeft vaak direct te maken met het misdrijf. Je moet bijvoorbeeld je excuses aanbieden aan het slachtoffer en de schade herstellen of betalen. Lees meer over Halt op bladzijde 136 en 137.

Officier van justitie

Als het geen zaak voor Halt is, dan gaat het proces-verbaal naar de officier van justitie. Deze beslist wat er verder met de verdachte gaat gebeuren.

De officier heeft een aantal mogelijkheden.

1. Hij seponereert de zaak. **Seponeren** betekent dat de verdachte niet voor de rechter komt en geen straf krijgt. Seponeren gebeurt meestal als de politie te weinig bewijzen heeft of als het om een klein delict gaat. Of als de dader al genoeg gestraft is, bijvoorbeeld omdat hij van school is gestuurd of is ontslagen op zijn werk.

2. Hij geeft een boete, ook wel **schikking** genoemd. Ook dan hoeft de verdachte niet voor de rechter te komen. De officier schikt alleen bij lichte misdrijven, zoals het bekladden van muren of iets vernielen.
3. Hij besluit te **vervolgen**, wat betekent dat hij de verdachte voor de rechter brengt. Dan stuurt hij het dossier naar de rechtbank. Daar zal de rechter beslissen of de verdachte schuldig is en zo ja, welke straf hij of zij krijgt. Hoe een rechtszaak precies verloopt, lees je in het volgende hoofdstuk.

Veiligheid of vrijheid?

De politie mag soms **bijzondere maatregelen** nemen om de criminaliteit aan te pakken. Zo mogen agenten soms al iemand oppakken voordat hij iets strafbaars heeft gedaan. Denk aan voetbalsupporters die al voor de start van een wedstrijd worden vastgehouden, omdat de burgemeester bang is dat zij gaan rellen. Zo'n maatregel roept veel discussie op, want je ontnemt mensen hun vrijheid terwijl ze nog niets hebben gedaan. De vraag is dan: wat vind je belangrijker? Mogen de rechten van burgers even 'vergeten' worden voor de veiligheid van anderen?

Schuldig, maar toch vrijgesproken

Jasper Wijngaarden (23) zit diep in de schulden. Een vriend komt met een oplossing: een hennepkwekerij. "Je verdient goud geld en je bent zo van je schulden af." Jasper besluit het te doen. Via de vriend regelt hij alles wat hij nodig heeft.

Dan belt de politie aan. Ze hebben toestemming van de officier van justitie om zijn woning binnen te gaan. Jasper bekent meteen en de politie neemt de hennepkwekerij in beslag.

Een paar maanden later staat Jasper voor de rechter. De officier van justitie eist een taakstraf van 120 uur. Maar Jaspers advocaat heeft iets ontdekt. "De politie heeft slechts één anonieme tip gekregen," vertelt hij tegen de rechter. "Dat is onvoldoende voor een machtiging om Jaspers woning binnen te komen. De agenten hadden meer bewijzen moeten verzamelen."

De rechter geeft Jaspers advocaat gelijk. Jasper heeft wel bekend en er is een hennepkwekerij in zijn huis gevonden, maar toch spreekt hij Jasper vrij. De politie en de officier van justitie hadden zich moeten houden aan de wettelijke regels.

Bron: In 't Veen Advocaten

Bron 8

135

• Anders straffen: Halt

Als je tussen 12 en 18 jaar bent en een licht misdrijf pleegt, zoals vernieling van een bushokje of winkeldiefstal, dan kan de politie je naar Halt sturen. Ook jongeren die problemen hebben veroorzaakt door alcohol en schoolverzuim komen bij Halt terecht. Je krijgt dan geen strafblad en komt niet voor de rechter. Maar wat gebeurt er dan wel als je een straf krijgt van Halt? En wat denk jij: zorgt een Halt-straf ervoor dat jongeren zich voortaan goed gedragen?

Hoe werkt Halt?

Je komt in aanmerking voor Halt als:

- je 12 tot 18 jaar bent;
- je bekend waarvoor je bent opgepakt;
- de strafbare feiten niet heel ernstig waren.

Gesprekken

Nadat je bent aangehouden, stuurt de politie of leerplichtambtenaar je naar Halt. Bij Halt krijg je drie gesprekken. Je ouders worden uitgenodigd voor het eerste en het laatste gesprek.

Excuus en schadevergoeding

Van Halt moet je excuus aanbieden aan degene die last van jou heeft gehad. Als je iets hebt gestolen, dan moet je het teruggeven. Heb je iets vernield, dan moet je de schade repareren of betalen.

Leer- of werkopdracht

Om te leren van wat je fout hebt gedaan en hoe je dit voortaan kunt voorkomen, krijg je een leeropdracht. Je maakt bijvoorbeeld een werkstuk over wat er is gebeurd. Bij een werkstraf moet je bijvoorbeeld een paar uur werken in de winkel waar je iets hebt gestolen. Of je gaat een middag de straten vegen waar je illegaal vuurwerk hebt afgestoken.

Afloop

Als je goed meewerkt, dan krijg je geen strafblad en is je zaak afgerond. Als je je niet aan de afspraken houdt, stuurt de politie het procesverbaal naar de officier van justitie. Die beslist dan over de verdere afhandeling van de zaak. De Halt-straf wordt wel opgenomen in de politieregisters. Het komt voor dat dit problemen geeft als je solliciteert bij bijvoorbeeld politie, marechaussee of bij een beveiligingsorganisatie. Maar ondanks een Halt-straf kun je wel een verklaring omtrent het gedrag krijgen (vog) die je tegenwoordig voor steeds meer stageplekken, opleidingen en banen moet kunnen laten zien.
Bron: Halt

“Als ik nu word gepakt, ben ik echt de lul”

Davey (15): “Ik had nog wat oud vuurwerk van vorig jaar: tien pakjes rotjes en een paar grondtollen. Met een vriend heb ik dat afgestoken. Een beetje opwarmen voor oud en nieuw. Net toen ik een grondtol afstak, reed er een politiemotor langs en werd ik gepakt. Mijn ouders werden gebeld en later kwam er een brief. We moesten op gesprek komen bij Halt en daar hoorde ik dat ik vier uur in de keuken moest werken van een verpleegtehuis. Ik moest een raar pak aan en de afwasmachine uitruimen. Ik vond het niet zo erg, ja, op de dag zelf natuurlijk wel. Dit jaar wacht ik wel tot oudejaarsavond. Als ik nu gepakt word, ben ik echt de lul. Bij Halt zeiden ze me dat ik dan acht uur taakstraf en een strafblad zou krijgen.”

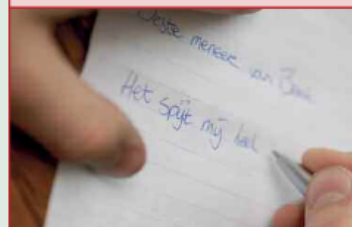
Bron: de Volkskrant

“Jongeren vinden excuses aanbieden lastig”

Carola Mooijman, teammanager van Halt: “Veel jongeren weten niet hoe ze excuses aan moeten bieden. Dat vinden ze lastig. Ze schamen zich. Ze wassen nog liever tien uur je auto dan dat ze twee uur bij de winkel moeten werken waar ze de fout in zijn gegaan. Excuus aanbieden is daarom een heel belangrijk onderdeel van een straf bij Halt.”

Bron: Jongerenloket

JONGEREN MET EEN HALT-STRAF

	Jongens	Meisjes
• Diefstal	4.560	2.690
• Spijbelen	2.704	1.676
• Vuurwerk	1.858	1.802
• Brutaal gedrag	1.689	1.553
• Orde verstoren	1.520	1.216
• Vernieling	1.182	1.087
• Overig	3.378	2.567

Bron: Halt, een totaal van 16.891 Halt-straffen

Halt-straf alcohol helpt niet

DEN HAAG – De leeropdracht ‘Nee zeggen tegen alcohol’ blijkt niet te werken. De opdracht moest jongeren die problemen hebben veroorzaakt door alcohol, van de drank afhouden. De cursus duurde zes uur en ook de ouders moesten zich melden. Uit een evaluatie bleek dat jongeren binnen een halfjaar weer net zo veel dronken als voorheen en ook even vaak weer in de fout gingen. Daarom krijgen ze voortaan een werkstraf en geen leeropdracht.

Bron: ANP/Metro

Fatma schold een politieagente uit

Fatma (16): “Mijn neef raakte gewond door vuurwerk. Hij lag op straat en had veel pijn. Wij konden niks voor hem doen, alleen maar wachten en zeggen dat de ambulance onderweg was. Maar dat leek zo lang te duren dat we in paniek raakten. Toen de politie eerst kwam en niet de ambulance, werd ik boos. Op alles en iedereen. De agente die als eerste ter plaatse was, schold ik uit.” Fatma kreeg een Halt-straf van 12 uur voor belediging. “Nu snap ik dat mijn gedrag niet oké was. Maar op dat moment was ik alleen maar boos en in paniek. In de gesprekken bij Halt heb ik geleerd om situaties ook van de andere kant te bekijken. Ik denk dat ik voortaan minder snel agressief zal reageren. Hulpverleners moeten gewoon hun werk kunnen doen.” Bron: Halt

Minder schooluitval door Halt-straf

MAASTRICHT – Jongeren die een werkstraf van Halt hebben uitgevoerd, maken vaker hun school af dan jongeren die een licht vergrijp pleegden maar geen Halt-straf kregen. Dat blijkt uit een onderzoek van de Universiteit Maastricht. Halt-directeur Arina Kruihof zegt: “Voortijdig schoolverlaters hebben meer kans de criminaliteit in te gaan. Als je er bij lichte vergrijpen vroeg bij bent, kun je de kans vergroten dat ze op school blijven.”

Bron: de Volkskrant

“Er zijn heel leuke taakstraffen. Dan mag je de hele dag met de dieren-ambulance meerijden en koffie drinken.”

Remco (14)

5. Schuldig of onschuldig?

- Eerlijk proces
 - onafhankelijk en onpartijdige rechtspraak
 - [clip: kenmerken van een rechtsstaat](#)

Kijkvraag: Waardoor wordt de onafhankelijkheid van een rechter in Nederland gewaarborgd?

- Dagvaarding
- Indeling rechtszaal
- Meervoudige kamer
- Enkelvoudige kamer

Verloop rechtszaak (strafzaak)

[clip: strafproces](#) werkblad

1. Rechter : opening en controle persoonsgegevens
2. Officier van justitie: leest aanklacht voor
3. Rechter, officier, advocaat: verdachte verhoor
4. Rechter, officier, advocaat: getuige verhoor
5. Officier van Justitie: requisitor (schuld en strafeis)
6. Advocaat: pleidooi
7. Verdachte: laatste woord
8. Rechter: vonnis/uitspraak

clip: soorten recht(banken)

enkelvoudige kamer

Meervoudige kamer

Strafrecht → politierechter – eenvoudige zaken strafrechter, max. straf 1 jaar–

→ ‘gewone’ rechter moeilijkere of zwaardere zaken

Civielrecht (burgerlijk) → tot 25.000 euro, huur, arbeid, familiezaken: kantonrechter

Bestuursrecht → bestuursrechter

Kinderrechter : voor jeugd- en familiezaken en strafzaken tot 18 jaar

Openbaar of besloten?

Verantwoordelijk voor de strafbare daad → straf

Niet verantwoordelijk voor de strafbare daad → TBS

Doen:

48.	Hoofdstuk	1. Schuldig of onschuldig	
	Boek	Blz. 138, 139	
	Werkboek	Blz. 167 opdracht 1,2,4,5,6,7,8,10,13,14	
	Methodesite Oefeningen:	5.1 5.2 5.3	
	Film	clip: kenmerken van een rechtsstaat + kijkvraag clip: het strafproces Levenslang is levenslang	
	Werkbladen	Werkblad bij het strafproces Werkblad bij clip Levenslang	

5

Schuldig of onschuldig?

“IK KREEG VERKERING MET MARC, een jongen uit een andere klas. Eerst begon Johan, mijn ex-vriendje, hem te bedreigen op zijn mobiel. Op een dag werd Marc na school achterop gereden door Johan en zijn vrienden. Ze begonnen hem te slaan. Toen Marc zag dat Johan met een mes een steekbeweging maakte, is hij weggerend en de volgende dag naar de politie gegaan.” Mieke (16)

“Ik was jaloers op Miekas nieuwe vriendje. Toen ik hem zag fietsen, ging ik door het lint. Ik heb iets heel stoms gedaan. Nu moet ik morgen naar de politierechter.”

Johan (18)

Eerlijk proces

Als de officier van justitie het misdrijf van Johan ernstig genoeg vindt, zal hij hem vervolgen. Er komt dan een rechtszaak, waarin de rechter een uitspraak moet doen. Twee weken voor de rechtszitting ontvangt Johan een **dagvaarding**, een oproep om voor de rechter te verschijnen.

Bij een rechtszaak zijn de belangrijkste personen:

- de **verdachte**, meestal geholpen door een **advocaat**;
- de **officier van justitie**, die namens de overheid wil bewijzen dat de verdachte schuldig is;
- de **rechter**, die beslist of de verdachte schuldig is en zo ja welke straf hij krijgt.

Je bent als verdachte onschuldig, totdat de rechter beslist dat jouw schuld is bewezen. Om zeker te weten dat een rechtszaak eerlijk verloopt, zijn rechters in Nederland **onafhankelijk en onpartijdig**. Ze kunnen door niemand onder druk worden gezet.

Bron 9

De rechtszaak

Voordat Johan de rechtszaal binnenkomt, heeft zijn advocaat hem al verteld wat er precies gaat gebeuren.

1. Eerst controleert de rechter al zijn **persoonsgegevens**, zoals zijn naam, adres en geboortedatum.
2. De officier van justitie leest de **aanklacht** voor. Hierin staat van welk misdrijf de verdachte beschuldigd wordt.

3. De rechter, de officier van justitie en de advocaat stellen **vragen** aan Johan. Ze willen bijvoorbeeld weten waarom hij zo agressief reageerde.
4. Marc is opgeroepen als **getuige**. Hij moet vertellen wat er is gebeurd. Marc geeft eerlijk antwoord, want een getuige mag niet liegen.
5. Na alle vragen legt de **officier van justitie** uit waarom hij vindt dat Johan schuldig is en een straf verdient. Hij eist twee maanden gevangenisstraf.
6. De **advocaat** van Johan vindt de straf te hoog. Hij geeft als reden dat Johan nog nooit eerder zoiets heeft gedaan.
7. Als **verdachte** mag Johan op het einde nog iets zeggen. Hij zegt bijvoorbeeld dat hij spijt heeft.
8. De rechter spreekt het **vonnis** uit, hij vertelt wat zijn beslissing is. Hij veroordeelt Johan tot twee maanden voorwaardelijke gevangenisstraf. Dat betekent dat Johan niet de gevangenis in hoeft, op voorwaarde dat hij de komende jaren niet weer zoiets doet. Wel krijgt hij een taakstraf van 120 uur.

Wanneer ben je schuldig?

Om te bepalen of iemand schuldig is, moet de rechter de volgende **drie vragen** beantwoorden. Pas als de rechter deze vragen alle drie met “ja” heeft beantwoord, bepaalt hij de precieze straf.

Gaat het om een strafbaar feit?

Als je geweld gebruikt om jezelf te verdedigen is dat niet strafbaar. Denk aan een ondernemer die een overvaller zijn winkel uit duwt, waardoor deze struikelt en zijn arm breekt. De winkelier verdedigde zich en is niet strafbaar.

Heeft de verdachte het gedaan?

De rechter beoordeelt of er voldoende bewijs is dat de verdachte het misdrijf heeft gepleegd. Een haartje of peuk van de verdachte op de plek van het misdrijf is bijvoorbeeld niet voldoende. Bij twijfel wordt iemand altijd vrijgesproken.

Is de verdachte strafbaar?

Je kunt alleen straf krijgen als je verantwoordelijk bent voor je strafbare gedrag. Iemand die een ander heeft aangevallen omdat hij (tijdelijk) geestelijk gestoord is, kan niet schuldig bevonden worden. De rechter noemt de dader dan **ontoerekeningsvatbaar**. Omdat hij wel gevaarlijk is, kan de rechter besluiten tot terbeschikkingstelling, afgekort tbs. De dader komt dan terecht in een **tbs-kliniek**. Hier zitten naar verhouding veel mensen die moeite hebben om hun driften te beheersen, zoals verkrachters en zeer agressieve daders. Ze worden daarvoor behandeld en komen pas vrij als de artsen verklaren dat de persoon genezen is. In het belang van de samenleving kan tbs bij zeer agressieve misdrijven onbeperkt duren. Iemand komt dan dus niet meer vrij.

“In de gevangenis heb je niets te willen”

Igor (18) werd op zijn 15e veroordeeld tot 80 dagen in de jeugdgevangenis. “Het was gewoon drama, mijn cel. Een stoel, een klein bureau, een plastic matras op het bed, een wc en een televisie aan de muur die om elf uur uitgaat. Verder niets. Toen voor het eerst de zware celdeur op slot werd gedraaid, voelde ik me helemaal klote.

In de gevangenis heb je niks te willen. Je wordt er alleen maar erger van. Het is het slechtste wat je voor een kind kan doen. Ze hadden me beter helemaal in het begin kunnen pakken, toen ik begon met het stelen van bierkratjes uit schuren. Toen was ik er misschien nog van geschrokken. Ik ben nu een jaar vrij en probeer opnieuw te beginnen. Ik vind het heel moeilijk om op het goede pad te blijven. Ik leer voor metselaar en verdien 250 euro per maand. Vroeger maakte ik dat op één avond op. Elke dag voer ik die strijd met mezelf: niet doen, niet doen. Ik wil gewoon graag een rustig leven en gelukkig worden.”

Bron: Kind, magazine over kinderrechten

Bron 10

6. Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?

* Softdrugs: stoppen met gedoogbeleid?

Soorten straffen:

- **Hoofdstraffen:**

- Boete
- Gevangenisstraf
- Taakstraf

- **Bijkomende straffen** : rijbewijs

- **Maatregel** : tbs

Waarom straffen?

- Criminaliteit verminderen
- Afschrikking
- Gedrag verbeteren
- Veiligheid samenleving
- Wraak

Aanpak?

Repressie

Lik-op-stuk

Taakstraffen

Preventie

Straffen en de politiek

Links (PvdA, SP) preventie

Rechts (PVV, VVD) repressie

[clip: Najib Amhali: opsporing gezocht](#)

Kijkvraag: Wat is de aanpak van Najib?

Doen:

49	Hoofdstuk	1. Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?	
	Boek	Blz. 140 t/m 143	
	Werkboek	Blz.170 opdracht 1 t/m 4, 6,7,8, 10, 14, samenvatting, begrippenlijst	
	Methodesite Oefeningen:	6.1 6.2 6.3 6.4 6.5 6.6	
	Methodesite	Proeftoets	
	Film	Najib Amhali over opsporing verzocht + kijkvraag	
	Werkbladen	x	

6

Hoe krijgen we de criminaliteit omlaag?

WE LATEN ZE MET KANKERPATIËNTEN PRATEN - Voetbalclub AZ kwam met een bijzondere straf voor een groep scheldende voetbalsupporters. De groep riep vorig jaar leuzen met daarin het woord kanker naar een Ajax-speler wiens moeder aan kanker lijdt. De supporters kregen al een stadionverbod, maar moeten nu ook een voorlichtingsdag volgen over de ziekte. En ze moeten zelf kankerpatiënten interviewen.

Een woordvoerder van AZ: "Supporters roepen dingen zonder de betekenis ervan te kennen. Ze moeten beseffen dat ze daarmee mensen kwetsen. Door de supporters met kankerpatiënten te laten praten, worden ze met hun neus op de feiten gedrukt."

De beste aanpak

Wat moeten we doen tegen criminaliteit? Hoe zorgen we ervoor dat de samenleving veiliger wordt? Om deze vragen te kunnen beantwoorden, moeten we eerst kijken naar wat we eigenlijk willen bereiken met straffen.

Soorten straffen

Rechtshandelingen in Nederland leggen jaarlijks tussen de 100.000 en 200.000 straffen op. Ze kiezen daarbij uit verschillende **hoofdstraffen**: een geldboete, een gevangenisstraf of een taakstraf. Soms geeft een rechter nog een **bijkomende straf**. Iemand die veel te hard reed of dronken achter het stuur zat, moet bijvoorbeeld zijn rijbewijs inleveren. Ten slotte zijn er speciale **maatregelen** zoals tbs, dat we in het vorige hoofdstuk hebben behandeld.

Waarom straffen we?

Waarom kiest de rechter de ene keer voor een taakstraf en stuurt hij een andere keer iemand

naar de gevangenis? Om dat te begrijpen, kijken we naar wat we eigenlijk met straf willen bereiken.

- Straf dient in de eerste plaats als **afschrikking**. Als je weet dat je een flinke straf en een strafblad kunt krijgen voor diefstal, laat je het eerder.
- De straf moet de dader en zijn gedrag **verbeteren**. Daarom geven rechters steeds vaker een taakstraf in plaats van een boete. Als je dronken een ongeluk veroorzaakt, moet je bijvoorbeeld een paar maanden werken in een revalidatiecentrum voor verkeersslachtoffers. Hierdoor leer je opnieuw belangrijke waarden en normen waardoor je beter snapt hoe fout je was.
- Straffen maakt de samenleving **veiliger**. Door geweldplegers en stelende junks op te sluiten kunnen ze (even) geen misdaden plegen.
- Het laatste doel van straf is **wraak**. Misdadigers overtreden regels van de samen-

leving en dus willen we dat ze daarvoor boeten. Vooral voor slachtoffers en nabestaanden is dit belangrijk.

Criminaliteit verminderen

Er zit dus een duidelijk idee achter het geven van straf na een misdaad. Toch zien we ook dat bijvoorbeeld afschrikking niet goed werkt. De misdaad verdwijnt er niet door. Hoe lossen we dit probleem op? Daarover bestaan allerlei meningen.

- Veel mensen vinden dat er gewoon zwaarder gestraft moet worden. Zij willen ook meer gevangenisstraffen en noemen taakstraffen geen 'echte' straffen. Zo'n aanpak heet **repressie**, letterlijk *onderdrukking*.
- Een andere oplossing is vaker een **lik-op-stukbeleid**. Dit betekent dat *daders sneller worden veroordeeld*. Na oud en nieuw geldt bijvoorbeeld supersnelrecht voor relschoppers; ze worden vastgezet en binnen drie dagen veroordeeld. Daarmee laat de rechter zien dat geweld direct wordt afgestraft.
- Rechters kunnen ook meer **taakstraffen** geven. Leer- en werkstraffen moeten ervoor zorgen dat daders zich beter gaan gedragen. Jonge criminelen volgen bijvoorbeeld een training om met hun agressie om te gaan.

- De beste oplossing is **preventie**, het *voorkomen van criminaliteit*. Bij meer toezicht of een grotere sociale controle wordt er minder gestolen. Je kunt zelf veel doen aan preventie, bijvoorbeeld door je fiets goed te houden. Een ander voorbeeld van preventie is dat jonge criminelen hulp krijgen van de overheid bij het vinden van een stageplek of baan. Hiermee wil de regering voorkomen dat de jongeren opnieuw de fout in gaan.

Preventie of repressie?

Politieke partijen denken verschillend over hoe je criminaliteit het beste kunt aanpakken. **Linkse partijen**, zoals de PvdA en de SP, zijn vooral voor preventie. Bijvoorbeeld door schooluitval tegen te gaan en door te zorgen voor voldoende banen. En door meer wijkagenten in te zetten, die contact leggen met de buurtbewoners.

Rechtse partijen, zoals de VVD en de PVV, zijn vooral voor een harde aanpak, repressie dus. Daarom willen zij meer lik-op-stukbeleid en hogere straffen. Ook zijn rechtse partijen voor extra agenten op straat, zodat meer misdrijven worden opgelost.

Spijbelaars voor de rechter

DEN HAAG – De overheid treedt steeds vaker op tegen spijbelende scholieren en hun ouders. Jaarlijks worden zo'n 5.000 spijbelzaken behandeld. Als spijbelaars voor de rechter moeten verschijnen, legt deze vaak boetes, leerstraffen of werkstraffen op.

Justitie pakt veelvuldig schoolverzuim harder aan, omdat is gebleken dat spijbelen later kan leiden tot crimineel gedrag.

Bron: ANP

Bron 11

“Wat bereik je nou met een boete?”

Ze sprong even vlug achter op de scooter van een vriendin, maar Sarah en de bestuurder hadden maar één helm. “Het was maar een klein stukje naar school, dus we gokten het erop. Beetje dom,” zegt Sarah, die met haar vriendin werd aangehouden. “We kregen een boete van 90 euro. Toch vond ik dat er iets scheef zat: wat bereik je nou met een boete? Wij moesten voor die boete twee maanden sparen en hadden nog steeds geen helm.” Opeens kreeg Sarah een idee. “De politie staat voor veiligheid, vind ik. Dus als ze nou geen boete geven maar jongeren een kans geven direct een helm te kopen, dan sla je twee vliegen in één klap. De scooterrijder heeft een helm en het is meteen veiliger.”

“Goed bedacht van Sarah,” vindt Cindy Esseling van Veilig Verkeer Nederland. “Maar wij zijn toch niet voor het afschaffen van een boete. Want dan draagt misschien niemand meer een helm. Iedereen wacht tot hij of zij door de politie verplicht wordt er een te kopen.” Bron: Metro

Bron 12

• Softdrugs: stoppen met het gedoogbeleid?

In Nederland kun je vrij eenvoudig softdrugs zoals wiet kopen. Softdrugs en coffeeshops leiden al jaren tot maatschappelijke discussie. Tegenstanders wijzen op de gevaren van blowen en de maatschappelijke overlast die drugs veroorzaken. Voorstanders zeggen dat het gedoogbeleid juist zware criminaliteit voorkomt. Op deze pagina's lees je over de voor- en nadelen van het Nederlandse gedoogbeleid. Wat is jouw mening: softdrugs wel of niet toestaan?

Het Nederlandse drugsbeleid

In Nederland geldt een gedoogbeleid voor softdrugs. 'Gedogen' betekent in dit geval dat de overheid iets toestaat wat eigenlijk niet mag. Zo is de verkoop van softdrugs in coffeeshops wel strafbaar, maar het Openbaar Ministerie (OM) vervolgt de coffeeshops niet. Ook wordt een volwassene die een kleine hoeveelheid softdrugs (max. 5 gram wiet) bij zich heeft, niet vervolgd. De overheid treedt wel streng op tegen de verkoop van softdrugs aan minderjarigen. Bovendien maakt de overheid een duidelijk verschil tussen softdrugs en harddrugs.

Softdrugs zijn cannabisproducten als marihuana en hasj. Veel mensen zien softdrugs als redelijk onschuldig en vergelijken ze met alcohol: geniet ervan, maar met mate. Harddrugs zijn middelen met een groot gezondheidsrisico, zoals xtc, GHB, amfetamine, cocaïne en heroïne. Alle regels en straffen die te maken hebben met drugs staan in de Opiumwet. De hoogste straf in de Opiumwet is 12 jaar gevangenisstraf, voor drugsmokkel.

In de coffeeshop
Coffeeshops zijn gecontroleerde verkooppunten voor softdrugs. De overheid laat coffeeshops toe om te voorkomen dat een cannabisgebruiker zijn softdrugs bij een criminele dealer koopt die hem makkelijk in aanraking kan brengen met harddrugs. De voorwaarde is dat de coffeeshops zich aan strenge regels moeten houden. Zo mag een coffeeshop niet in de buurt van scholen staan. Verder mogen coffeeshops onder andere geen overlast veroorzaken, harddrugs of alcohol verkopen, reclame maken voor drugs, of cannabis verkopen aan mensen zonder Nederlands paspoort.

"Blowen is niet onschuldig"

Ulco Schuurmans is jeugdarts bij GGD Brabant: "Een klein beetje experimenteren met blowen kan meestal geen kwaad. Maar onschuldig is het gebruik van hasj en wiet zeker niet. Uit onderzoek blijkt dat de hersenen door blowen onherstelbaar beschadigd worden. Het tast dus je schoolprestaties aan. Net als je longen, vergelijkbaar met het roken van zware shag." Het aantal jonge softdrugsgebruikers dat de laatste jaren in afkickklinieken wordt opgenomen, neemt toe. Schuurmans: "Ongeveer 15 procent van de jongeren gebruikt drugs om van hun problemen af te zijn, om hun onrust te onderdrukken. Maar het gebruik van drugs versterkt psychische problemen juist. Bovendien raak je makkelijk verslaafd."

Bron: gezondheidsnet.nl

Jaap (17): "Ik heb twee jaar knetterveel geblowd, elke dag drie of vier joints. Die twee jaar leefde ik alleen in mezelf, dacht niet aan anderen. Je wordt een superegoïst. Ik blow nog soms, maar ik wil nu eerst mijn school afmaken. Veel jongeren hebben de risico's van hasj en wiet niet goed door."

Drugstoerisme

Het aantal keren dat de Amsterdamse ambulance moet uitrukken nadat iemand onwel is geraakt door drugsgebruik is de afgelopen tien jaar verdubbeld. Dat zegt de Ambulancedienst Amsterdam. "Afgelopen jaar waren er zo'n 1.500 mensen die ziek zijn geworden door drugs," zegt directeur Erik Jan van Lieshout. Het gaat vooral om toeristen: van de 7 miljoen toeristen die Amsterdam jaarlijks aandoen, bezoeken er 1,5 miljoen een coffeeshop. Zoals Pierluigi (20) uit Italië: "Het is leuk dat de mensen hier weten hoe ze moeten roken. In Italië moet je bij de mafia zijn om aan marihuana te komen." De Amsterdamse Inge (43): "Buitenlandse jongeren zien Amsterdam als een feeststad, maar sommigen zijn zo high dat ze niet weten wat ze doen. Dat maakt de stad onveilig." Bron: de Volkskrant

Wat vinden politieke partijen?

Politieke partijen denken verschillend over het gedoogbeleid. Zo schrijft GroenLinks in haar programma: "Bezit en gebruik van softdrugs worden nu gedoogd, maar teelt en handel zijn strafbaar. Wij willen dat ook die worden gedoogd. De criminaliteit neemt dan af en je kunt de kwaliteit van de drugs beter controleren." Volgens de ChristenUnie vormen drugs juist een bron van ellende: "Softdrugs zijn een reden voor de groei van georganiseerde criminaliteit. Drugs zijn 'gewoon' geworden en maken veel slachtoffers. Wij pleiten voor een einde aan het gedoogbeleid. Ook het onderscheid tussen hard- en softdrugs moet verdwijnen. Heb je toch drugs in je bezit, dan word je hard aangepakt. Maar verslaafden laten we niet in de steek. Zij kunnen rekenen op onze hulp." Bron: websites van politieke partijen

